

CAMERA FILM præsenterer

EN LILLE BID AF KAGEN

af Maryam Moghadam og Behtash Sanaeeha

Premiere den 19. december 2024

Synopsis

'En lille bid af kagen' er en hjertevarm udforskning af alderdom, ensomhed og skjulte kvindelig liv – og så er den en atypisk kærlig modstandsfilm, bragt til verden i hemmelighed og vist på Berlin-festivalen, trods instruktørernes udrejseforbud.

70-årige Mahin (Lili Farhadpour) lever et anonymt liv i sin lejlighed i Teheran, hvor hun bor alene, efter at hendes mand er omkommet i en trafikulykke, og deres datter er flyttet til Europa. Dagene går deres stille gang, når Mahin besøger markedet og strikker i lyset fra tv-skærmens seneste sæbeopera. Men under en sjælden frokost med veninderne, hvor snakken går lystigt på såvel mænd som skrantende helbred, opdages Mahin til igen at opsøge kærligheden. Og da hun møder taxachaufføren Faramarz (Esmaeel Mehrabi), opstår gnisten over én lang aften, der langsomt former sig som et uforglemmeligt, natligt eventyr. Gemt væk fra moralpolitiets øje i Mahins lejlighed kan vinen, hudløst ærlige samtaler og ikke mindst de uortodokse dansetrin flyde frit. Men Iran er ikke et nemt sted at være hverken kvinde, ugift eller alene, og træerne i Mahins have vokser ikke ind i himlen.

'En lille bid af kagen' er instrueret af Maryam Moghadam og Behtash Sanaeeha, der tidligere har stået bag 'Ballaeden om den hvide ko'. Filmen fik verdenspremiere i hovedkonkurrencen på årets Berlin-festival, hvor den bl.a. vandt kritikernes pris (FIPRESCI).

Humørfyldt anklageskrift

I en tid, hvor kriserne er mange, vil en iransk film om undertrykte kvindelig liv hurtigt bringe ubehagelige billeder på netinden. Men trods sin umiskendelige politiske relevans er 'En lille bid af kagen' noget helt andet. Og det er ikke fordi, Moghadam og Sanaeehas film skyr fra det virkelige Irans ubehagelige realiteter, men fordi den med sit usædvanlige fokus finder helt nye, omsorgsfulde måder at formulere sit anklageskrift på.

Man mærker det allerede, da Mahin spiser en sjælden frokost med sine veninder. Stemningen er løssluppen, når de aldrende veninder i vittige udvekslinger ironiserer over deres skrantende kærlighedsliv og helbred. Kærligt drillende giver veninderne Mahin en blodtryksmåler i tidlig fødselsdagsgave, nok særligt på foranledning af veninden Pouran, der med et smil på læben knap nok kan finde noget, hun *ikke* mener, hun selv fejler.

Oplivet af veninderne begiver Mahin sig ud i byen, men alt hun møder er fremmed eller bortvendt, lige fra manden i køen hos bageren til det hæderkronede hotel, hun plejede at besøge, men som nu står moderniseret og upersonligt tilbage, komplet med QR-kodemenuer og fashionable kaffedrikke. Den eneste mandlige opmærksomhed, hun møder, er den uønskede slags fra Irans moralpoliti. Mahin redder en yngre kvinde, hvis tørklæde ikke dækker tilstrækkeligt, fra en tur på politistationen, og vi mindes om Irans generationskløft mellem de (færre og færre) kvinder, der husker en friere tid før revolutionen i 1979, og de yngre kvinder, der aldrig har oplevet friheden i det offentlige rum.

Lyd til stumme stemmer

Først da Mahin møder taxachaufføren Faramarz, og han kører hende hjem, ændrer verden sig pludseligt. Som vi før har set i film som Abbas Kiarostamis 'Ten' (2002) og Jafar Panahis 'Taxi Teheran' (2015), bliver taxaen det privilegerede rum, hvor mennesker kan mødes uden for offentlighedens søgelys, og blidheden kan vinde frem. Og da først vinen kommer på bordet i Mahins sparsomt oplyste lejlighed, vækkes følelserne mellem hende og Faramarz nærmest som en naturlov, så gnidningsfrit og øjeblikkeligt, at man forstår, hvor længe de i deres ensomhed har manglet et rum for deres udfoldelse.

Her er der liv, løst hår, musik og en have fuld af sunde – og ikke mindst stjålne – planter. Og det er gennem kontrasten mellem den fremmedgjorte offentlighed og den lange aften i hjemmet – der i sin hengemte, private ekstase føles drømmerisk og tyngdeløs – at filmen bogstaveligt talt fremelsker sine indsigter om frihedsberøvelse og (kvinde)undertrykkelse.

Kameraet følger parret opmærksomt, når de danser gennem lejligheden eller sidder i haven. "Det siges, at de færreste mænd ved, hvad det vil sige at blive elsket af en kvinde," siger Faramarz. "Det ved du nu," svarer Mahin og fortsætter: "Jeg vil gerne sætte noget musik på og danse for dig." Og det gør de så, danser til de segner, køler ned i fuld mundering under bruseren og deler ud af deres livshistorier, der i ikke uvæsentlig grad bygger på skuffelser. Manden, der døde i et trafikuheld og datterens bortrejse; et liv som kasseret krigsveteran med granatsplinter i hånden og en måned i spjældet for at spille musik (!) til et bryllup.

Alligevel er 'En lille bid af kagen' en livsbekræftende film, og dens humørfyldte, karakternære tematisering af skjulte liv og braste håb, gør den kun endnu mere usædvanlig som modstandsfilm. Filmens politiske kraft ligger i at give lyd til stumme stemmer, at skabe et mulighedsrum for de ensomme, de aldrende, de oversete og de undertrykte. En stille modstand der giver larmende genklang, når Faramarz, i en gestus der emmer af både lykke og tristesse, udbringer en skål for "den bedste aften i mit liv."

Kvinde, Liv, Frihed

'En lille bid af kagen' viger uden om det højdramatiske, men har ikke desto mindre meget at sige om udviklingen i Iran, og de banebrydende Kvinde, Liv, Frihed-demonstrationer, der opstod i kølvandet på den 22-årige Mahsa Aminis fængsling og død i september 2022. Påskuddet for Aminis fængsling var netop, som med den unge kvinde i filmen, at hun angiveligt ikke havde tildækket håret ordentligt, og filmens parallels scene og generelle dramatiske tilbageholdenhed bliver en stærk påmindelse om, at simple handlinger, der med danske øjne ligner upåfaldende øjeblikke af kærlighed, hensynsfuldhed eller glæde, af Irans autoritære teokrati anskues som kriminelle.

Filmens fokus på én lang aften bag lukkede døre stiller dermed den absurde kontrast mellem det offentlige og private liv, som mange iranere – og særligt kvinder – må leve med, til fuldt skue. En kløft, om hvilken filmskaberne selv har sagt: "Vi viser ting, som aldrig bliver vist i iranske film. Som at kvinder ikke har deres hijab på derhjemme, hvilket er forbudt, men det er en løgn, for ingen har hijab på derhjemme. Og andre ting, som at vise en kvinde, der danser og drikker. Vores film handler om en kvinde, der ønsker at have et normalt liv, at leve og nyde sit liv. Men bare det at være kvinde er forbudt i Iran. Og at nyde livet? Glem det."

I virkeligheden har iranske kvinder, ifølge filmskaberne, ikke ændret synderlig på deres levevis i privaten, ”...men der er ingen måde, intet medie, til at vise det liv, de lever i deres egne hjem. Mahin i filmen beslutter sig ikke for at vende tilbage til den måde, hun levede på før revolutionen, hun beslutter sig for at leve på den normale måde, som iranske kvinder lever på i dag.”

Det er bl.a. dette skel, som de seneste års demonstrationer, afklippede hår og nedbrænding af republikkens første leder Ayatollah Khomeinis residens, handler om. Og når skellet gennemlyses, får det konsekvenser, også for instruktørerne af ’En lille bid af kagen’, hvis første film, ’Balladen om den hvide ko’ (2020), er blevet forbudt visning efter lange juridiske stridigheder – en skæbne, filmen deler med sit instruktørpar, der fik frataget deres pas og blev nægtet udrejse i forbindelse med premieren på ’En lille bid af kagen’ i Berlin.

Protesterne bliver ved i det små, når iranske kvinder, som i filmen, letter på tørklædet i offentligheden, eller når film som ’En lille bid af kagen’ finder vej til de internationale filmfestivaler. Alt sammen i håbet om at bryde den isolation, der til stadighed er et grundvilkår for mange iranere. ”Er du ikke bange for at dø?”, spørger Mahin på et tidspunkt Faramarz: ”Nej, men jeg er bange for at dø alene.”

Instruktørfilmografi: Maryam Moghaddam & Behtash Sanaeeha

- En lille bid af kagen (2024)
- Balladen om den hvide ko (2020)
- Risk of Acid Rain (2015)

Credits

Mahin
Faramarz

Lili Farhadpour
Esmaeel Mehrabi

Klip
Kamera
Originalmusik
Producere

Ata Mehrad, Behtash Sanaeeha, Ricardo Saraiva
Mohammad Haddadi
Henrik Nagy
Gholamreza Mousavi, Behtash Sanaeeha,
Étienne de Ricaud, Peter Krupenin, Christopher
Zitterbart

Manuskript
Instruktion

Maryam Moghaddam, Behtash Sanaeeha
Maryam Moghaddam, Behtash Sanaeeha

Originaltitel
Længde
Land/år

Keyke mahboobe man
97 minutter
Iran, Frankrig, Sverige, Tyskland/2024

www.camerafilm.dk